

103 . Jigodin-Băi | Comuna: Miercurea Ciuc | Județ: Harghita | Punct: Jigodin I - Câmpul Morii | Anul: 2006

Anul: 2006

Cod RAN: 83366.05

Perioade: Protoistorie

Epoci: La Tène

Tipuri sit: amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Religios, ritual și funerar

Autori: Viorica Crișan, Gabriela Gheorghiu, Mariana-Cristina Popescu

Instituții: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca

Cercetările arheologice de la Jigodin I - "Câmpul Morii"

Raport

La S de municipiul Miercurea Ciuc, pe malul drept al Oltului, deasupra Băilor Jigodin, se ridică un pinten stâncos (709 m), reprezentând extremitatea estică a ramurii Munților Harghita, ce închide partea de jos a Depresiunii Ciucului de Mijloc.

Pe platoul special amenajat se păstrează ruinele cetății dacice, intrată în literatura de specialitate cu numele de Jigodin I sau Jigodin - "Câmpul Morii" (Malomföld). Platoul, de formă alungită (65 x 45 m), cu contur neregulat, ușor înclinat spre E, are spre S o șa de legătură spre înălțimile din jur. Pe marginile lui a fost înălțat un zid de piatră. Urmele acestuia, asemănătoare astăzi unui val, sunt bine conturate pe laturile de S și V și aplatizate (dar vizibile) pe cea nord-vestică. Pe laturile nordice și estice zidul a fost distrus în totalitate. Acest lucru s-a petrecut ca urmare a curățării terenului de-a lungul secolelor în vederea utilizării lui în scopuri agricole.

De-a lungul timpului cetatea a fost investigată prin cercetări de suprafață sau sondaje de mai mulți cercetători, iar din 1980, cu unele întreruperi s-au făcut săpături arheologice sistematice.

În interiorul fortificației au fost descoperite mai multe complexe: locuințe și ateliere din epocă dacică (sec. I a.Chr - sec. I p.Chr) cu un material arheologic foarte bogat și totodată divers.

În afara materialelor de epocă dacică, au mai fost descoperite în poziție secundară sau în albieri materiale aparținând paleoliticului superior și primei vârste a fierului (cultura Gava).

În anul 1997 în interiorul cetății, în imediata apropiere a zidului de pe latura sudică, a fost amplasată antena de telecomunicații a firmei Dialog (Orange). Lucrările executate (fundații, șanțuri pentru cabluri, nivelări, drum de acces etc.) au dus la distrugerea totală a peste 50% din platou și din zidurile de pe laturile vestice și nord-vestice. Stratul de cultură de pe platou a fost răzuit cu buldozerul și împins împreună cu zidul pe pantele abrupte ale dealului. În pământul dislocat s-au găsit cantități însemnate de lipitură și bârne carbonizate de la locuințe, arsură de la vetrele de foc, bucați mari de zgură de fier provenite din atelierele situate în imediata apropiere a zidurilor, vase întregi și fragmentare, cuie și ținte de fier.

Cercetarea arheologică efectuată în perioada august-septembrie 2006 a avut ca obiectiv recuperarea materialului arheologic, dar și a "informației istorice" din zona platoului cetății afectată de lucrările efectuate pentru amplasarea antenei de telefonie mobilă Cosmote.

La aprox. 30 de m N de antena Dialog a fost decopertată până la stâncă o suprafață de 11,5 x 12 m. Mai mult, pe latura de VNV a acestei suprafețe a fost săpat în stâncă un șanț cu o L=8,10 m, o l=1,20 m și o ad. de aprox. 0,80 m.

De asemenea a fost afectată și zona amenajată cu pietriș pentru a facilita accesul utilajelor. Chiar dacă în acest caz nu a fost excavat pământul, prin presarea pietrișului a fost distrus stratul arheologic (cu tot ceea

ce a conținut el) a cărui grosime nu este mai mare de 0,50-0,70 m. O eventuală săpătura arheologică în această zonă este foarte greu de făcut în condiții normale, iar distrugerile provocate de accesul utilajelor sunt foarte mari.

Trebuie precizat că ambele zone afectate de lucrările firmei de construcție nu au fost cercetate de către arheologi în anii anterior.

Cercetarea arheologică s-a desfășurat în două etape: prima etapă a presupus înlăturarea pietrei și cernerea pământului din cele trei movile rezultate din excavarea suprafeței amintite anterior, iar a doua etapă a constat în săpătura arheologică propriu-zisă.

Piatra din cele trei movile a fost înlăturată manual și a fost depozitată în suprafața de unde ea a fost scoasă. Printre bucățile de piatră, alături de cele excavate anul acesta din stânca masivului, s-au putut observa piese sumare fasonate care, cu siguranță, proveneau din zidul cetății de pe latura de VNV, precum și pietre de dimensiuni mici ce au făcut parte din embletonul zidului. Apreciem că pe o lungime de aprox. 12 m zidul cetății, atât cât se mai păstra din elevația lui, a fost distrus de lucrările de amenajare a zonei pentru antena Cosmote. Pământul din cele trei movile a fost "răscolit", cernut și apoi transportat cu roabele în același loc cu piatra. În urma acestei operațiuni a fost recuperată o cantitate impresionantă de material arheologic, care este totodată și divers. El constă în primul rând din ceramică dacică modelată cu mâna (fragmente de cești dacice, de vase borcan, fragmente de fructiere de dimensiuni mai mari) și la roată olarului (fragmente de căni, fructiere, străchini, strecurători, vase de tip kantharoi, vase de provizii, inclusiv fragmente de pereți de chiupuri ornamentate cu motive incizate). Un număr destul de mare de piese au fost modelate din pastă de bună calitate (fină), de culoare gri - cenușie. O parte dintre acestea au fost ornamentate prin lustruire cu linii drepte, vălurite și în zig-zag. De asemenea au fost descoperite și câteva fragmente ceramice pictate.

Tot din aceste movile au mai fost recuperate următoarele piese: un vârf de lance din fier, un cuțit drept din același material, un fragment de toartă din bronz de formă ovală, o mărgică din pastă sticloasă de culoare verzuie, patru fragmente de cute și mai multe oase de animale.

Și în sfârșit, dar nu în ultimul rând din movilele de pământ provin fragmente mari de la două vetre portabile din lut ars masiv: una de formă patrulateră și cealaltă de formă circulară. Ambele au pe suprafața lor urme de metal topit. Aceste piese împreună cu bulgării de zgură descoperiți ne-au demonstrat că în suprafața excavată pentru antena Cosmote a fost cel puțin un atelier de prelucrarea metalelor din epocă dacică, distrus de lucrările amintite.

Săpătura arheologică a constat în trasarea și cercetarea unei suprafețe și a unei secțiuni.

Suprafața, notată cu S1, a avut dimensiunile inițiale de 9 x 7 m și a fost trasată înspre colțul de N al cetății, unde pantele terenului sunt destul de abrupte.

Pe tot perimetrul suprafeței, imediat sub glie, au apărut resturile unei platforme construite din pietre legate cu lut. Acest lucru a impus extinderea săpăturii pe pantele de NV și NE ale platoului pentru a surprinde cât mai mult din construcția amenajată în această parte a cetății.

Au fost evidențiate astfel, foarte bine două laturi, cea de NV și cea de NE (ambele cu L de aprox. 9 m) și de asemenea două colțuri, de N și de E, ale unui bastion. Latura de SV și colțurile de V și de S ale bastionului au fost afectate de groapa de fundație făcută pentru antena de telefonie mobilă.

Materialul arheologic descoperit în această suprafață constă din ceramică dacică modelată cu mâna și la roată, câteva fragmente ceramice pictate și câteva fragmente ceramice ce provin de la vase de import, un fragment de brățară de bronz cu capete trompetiforme, un denar emis de Augustus și datat în 11-10 a.Chr., un fragment de la o cute și un fragment de fusaiole de formă bitronconică.

Secțiunea - notată SX - cu dimensiunile de 16 m x 2 m, a fost orientată VNV 5100-ESE-1900. Ea a fost trasată la 14 m N față de antena Dialog. În această secțiune a fost surprins zidul de pe latura de VNV a cetății, între m. 8,35 și m. 11. S-au păstrat doar două asize din fața internă a zidului. Din păcate fața exterioară a zidului nu a mai fost găsită in situ, pietrele care o alcătuiau fiind alunecate pe pantă. Embletonul zidului era format din piatră mai mărunță amestecată cu pământ. Cam la jumătatea embletonului au fost puse lespezi de piatră pe cant, de-a lungul zidului, probabil pentru a-i asigura

stabilitatea la bază.

În m. 1-4, s-a surprins foarte bine cum, pentru amenajarea platoului, foarte probabil, stânca, acolo unde era cazul, a fost arsă pentru a putea fi mai ușor fărâmițată și nivelată.

În interiorul cetății nu a fost surprins nici un complex, zona fiind deranjată foarte probabil de lucrările din 1997 pentru antena Dialog, dar și de lucrările din 2006 pentru antena Cosmote. În schimb a fost descoperit mult material arheologic - ceramică dacică modelată cu mâna și la roată, inclusiv fragmente ceramice pictate, obiecte de metal (două cuțitașe din fier, unul drept și unul curb, precum și un pandantiv-toporaș din argint), oase de animale - mai ales în m. 12-6 ai secțiunii, deci în zona aflată în afara zidului cetății.

În dreptul m. 12-13, pe profilul dinspre antena Dialog a fost deschisă o casetă în care s-a descoperit destul de mult material arheologic: fragmente ceramice modelate cu mâna și la roată, oase de animale, fragmente de pereți din lut, cu urme de nuiete și pari provenind de la o construcție incendiată.

Tot materialul arheologic descoperit a intrat în patrimoniul MNIT.

Informații suplimentare online

[Raportul 3692 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
